

A digitális vállalkozások adóztatásának problémái

Current issues of taxation of digital companies

Absztrakt

A technológiai szektorba tartozó vállalkozások piaci részesedése folyamatosan növekszik. A digitális tevékenységek térhódítása új kihívások elé állította a piaci szereplőket, a kormányzati szektort és a nemzetközi szervezeteket is; szó szerint új platformot nyitva az adóelkerülésre, hozzájárulva az agresszív adótervezési módszerek körének bővüléséhez. A tanulmány összefoglalja a digitális gazdaság adóztatása során felmerülő főbb problémákat és felvázolja a nemzetközi adójogi szabályozás, valamint az országok szintjén megvalósítható beavatkozás alternatíváit. Rávilágít azokra a korlátokra is, amelyek az adóelkerülés lehetőségét mérséklő új szabályok bevezetését akadályozzák.

Kulcsszavak: digitális gazdaság, adótervezés, adójogi szabályozás

Abstract

The market share of enterprises in the technology sector is constantly increasing. The expansion of digital activities has brought about new challenges for market players, governments and international organizations, literally opening a new platform for tax evasion, contributing to widening the range of aggressive tax planning methods. The study summarizes the main problems encountered in the taxation of the digital economy and outlines the alternatives of tax legislation interventions, both at international and country level. It also highlights the impediments for the implementation of the new rules aimed at reducing the scope of tax avoidance and tax evasion.

Keywords: digital economy, tax planning, tax legislation

BEVEZETÉS

Az adóelkerülés és az erre való törekvés az adók megjelenésével egyidős. A modern korban mind a jövedelem típusú, mind pedig a forgalmi adókhoz kapcsolódóan számos alternatíva közül választják ki az adóalanyok a számukra megfelelőnek tartott megoldást, gyakran többfélélt kombinálva. A jövedelemadók tekintetében „klasszikus” adóminimalizáló technikának számít a költségek maximalizálása, illetve a költségek (át)csoportosítása – különösen multinacionális vállalkozások esetén – az adóalap csökkentése érdekében. Egy másik gyakran alkalmazott módszer az alacsony adókulcsú államba (adóparadicsomba) történő nyereség allokáció, amely következtében kisebb adófizetési kötelezettséggel számolhatnak. A harmadik,

a tanulmány témája szempontjából kiemeltnek tekinthető gyakorlat alapján pedig a vállalkozás a telephely létesítését kerüli el, így – telephely hiányában – adott országban történő jövedelemszerző tevékenység folytatása ellenére sem válik adóalannyá.

A vállalkozások jövedelmeinek jelenlegi adóztatása a globalizáció és a digitalizáció következtében reformra szorul, mégpedig oly módon, hogy illeszkedjen a hagyományos és digitális vállalkozásokhoz is (Carpentieri et al., 2019). A digitalizáció terjedése ugyanis a gazdasági folyamatokban is megállíthatatlan, további lehetőségeket generálva az adózás elkerüléséhez. A digitális gazdasági tevékenység (pl. e-kereskedelem, digitális platformon keresztül nyújtott szolgáltatás, közösségi médiafelület üzemeltetése, online hirdetések) adóztatásnak alapproblémája, hogy a vállalkozás jövedelme után adófizetési kötelezettség abban az országban keletkezik, ahol a cég székhelye található. A tevékenység jellegéből fakadóan azonban a jövedelemszerzés helye ettől eltérhet és abban az esetben, ha a vállalkozás minimalizálni akarja a fizetendő adót, akkor el is tér. A digitális szolgáltatások nyújtásának az országhatárok nem jelentenek korlátot, a digitális tevékenység végzéséhez pedig nincs is szükség a hagyományos értelemben vett telephelyre.

A fentiek miatt a nemzetközi adózási szabályok, szerződések és egyezmények felülvizsgálatra szorulnak, így az adóelkerülés visszaszorítását célzó munkanyagok, tervezetek a korábbinál is nagyobb hangsúlyt kapnak a nemzetközi szervezetek munkája során, valamint az egyes országok szintjén is. Az elsődleges cél, hogy a jövedelmeket ne lehessen kivonni az adókötelezettség alól és az adózás abban az országban történjen, ahol a valódi értékteremtés megtörtént, ahol a profit képződött (Erdős, 2019).

A tanulmány egyéb kutatások mellett elsősorban az OECD és az Európai Bizottság által publikált anyagokra támaszkodik az aktuális irányvonalra fókuszálva és – a terjedelmi korlátok miatt a teljesség igénye nélkül – kitér néhány olyan intézkedésre, amivel az egyes államok igyekeznek csökkenteni a digitális vállalkozások tevékenységéhez kötődő adóelkerülés nagyságrendjét.

1. NEMZETKÖZI ADÓKÖRNYEZET

A tagállamok önállóan alakíthatják a fiskális politikájukat, amelyben az adópolitikai döntéseknek kiemelt szerepe van. A globalizált gazdasági folyamatokhoz azonban a bilaterális adójogi szabályozás nehezen illeszthető (Brauner-Stewart, 2013; Deák, 2017) és szükség van (lenne) a közvetlen adók harmonizációjára is.

1.1. NEMZETI ADÓSZUVERENITÁS

Az adóbevételek az egyes országok költségvetésének meghatározó részét jelentik, így természetes, hogy egyetlen kormányzat sem engedheti meg magának, hogy lemondjon az adóztatás jogáról. Az egyes országok adórendszerének összehasonlításakor számos tényezőt kell figyelembe venni. A vállalkozások jövedelmének adóztatása során az egyik legfontosabb az adóalap megállapításának

szabályozása, a költségek elszámolásától a különböző adóalap-korrekción tételeken keresztül a veszteség elhatárolására és későbbi beszámítására vonatkozólag. A harmonizáció hiánya (illetve kezdetleges szintje) miatt az egyes országokban a társasági adóalap meghatározása nem egységes és a gyakran meglehetősen bonyolult előírások értelmezése komoly kihívás. Az adókulcsok összevetése szintén sokat elárul az adott adópolitikai irányzatról, az adótervezési folyamatot azonban nem szabad kizárólag erre redukálni. Az alacsony adókulcsot alkalmazó országokat gyakran nevezik adóparadicsomnak, pedig adókedvezmények érvényesítésével egy másik országban gyakran legalább akkora adóelőny érhető el.

A különbségek teret adnak az adóversenynek és az agresszív adótervezésnek is, ezért a harmonizációra törekvés érthetően szerepel az uniós célok között, annak ellenére, hogy ennek a folyamatnak lennének győztesei és vesztesei is a tagállamok között (Álvarez-Martínez et al., 2016). Az elemzések szerint az alacsony társasági adókulcs alkalmazása kedvező hatást gyakorol(t) Magyarország, Írország és Litvánia gazdasági növekedésére (Asen, 2019). A társasági adókulcsok három évtizede tartó globálisan csökkenő trendje várhatóan folytatódik (Petrus, 2019), azonban egyes prognózisok szerint megfordulhat 2020-tól (Templeman-Reid, 2019). Az EU-n kívüli országok esetében az adótörvények módosítása ténylegesen is belügy, legutóbb például Svájcban népszavazás döntött a svájci székhelyű multinacionális vállalatok által élvezett adóelőnyök megszüntetéséről (Domokos, 2019).

A társasági adó mértéke mellett a vállalkozások adóterhét növelhetik a különböző különadók, amelyek alapja jellemzően a (korrigált) bevétel. Czékus (2018) tanulmányában arra is felhívja a figyelmet, hogy egyes gazdaságok a társasági adókulcson kívül az adóalaphoz vagy adókulcshoz nem rendelhető ösztönzőket is alkalmaznak, de ezek a tényezők nehezen számszerűsíthetőek és a támogatások következtében a számított adó különbözetével kalkulált elvonási arány lényegesen eltérhet az adókulcsok alapján prognosztizálttól.

A fentiekén kívül a versenyképes adókönyezet meghatározó jellemzője az adózás rendjére, az adózási eljárásokra vonatkozó előírások összessége, különös tekintettel az adminisztrációs kötelezettségekre. Vállalkozásbarát (egyszerű) megoldásokra építő adórendszer legalább annyira vonzó lehet a szempontok mérlegelésekor a telephely választást megelőzően, mint az alacsonyabb adókulcs.

1.2. JELENLEGI NEMZETKÖZI ADÓJOGI SZABÁLYOZÁS

Az önálló adópolitika következtében a nemzetközi adójogi szabályozás egyik főbb feladata a káros adóverseny, az adóelkerülés, valamint a kettős adóztatás megakadályozása. A három terület több ponton is szorosan összefügg. A káros adóverseny ellen 1997. december 1-jén az Európai Unió Tanácsának ülésén a tagállamok kormányainak képviselőivel együtt (ECOFIN, 1997) állásfoglalást fogadtak el a vállalkozások adózására vonatkozó Magatartási Kódexről (Code of Conduct), majd 20 évvel később a Tanács jóváhagyta az adózási szempontból nem együttműködő országok európai uniós jegyzékéről szóló tervezetet is (ECOFIN, 2017).

Az Európai Parlament jelentése szerint az EU hét tagállamában (Belgium, Ciprus, Írország, Hollandia, Luxemburg, Magyarország és Málta) alkalmazott adórendszer lehetővé teszi az agresszív adótervezést, jelentős adóbevételről megfosztva ezzel a többi tagállamot (European Parliament, 2019). Az adótervezés egyik jellemző módszere a szakirodalomban a „Double Irish (with a) Dutch Sandwich” elnevezést kapta^[1] (Erdős, 2019) és Hollandia által részben éppen ennek a gyakorlatnak köszönhetően a többi tagállam több, mint 11 milliárd euró adóbevételről esik el az EP előbb említett jelentése szerint.

Az Európai Unió négy szabadságelve alapján biztosított gazdasági tevékenység mellett az adóelkerülés is határokon átnyúló tevékenységgé vált, amelynek kezeléséhez a tagországok közös fellépésére van szükség. Fontos kérdés ugyanakkor az adóztatási jog felosztása mind a tagállamok, mint pedig természetesen az Unión kívüli országok viszonylatában is; valamint a forrás- és illetőség elvének összeütközéséből fakadó problémák feloldása.

A kettős adóztatást kizáró egyezmények jellemzően az OECD Modellegyezményre^[2] épülnek. A vállalkozás nyeresége csak az illetőség államában adóztatható, a telephely jövedelme utáni adóztatási jogot viszont a forrásállam gyakorolja. A telephely létesítésének egyik legfontosabb kritériuma a fizikai jelenlét, azaz egy iroda vagy üzemcsarnok fenntartása az üzleti tevékenységhez az adott országban. Az OECD Modellegyezmény, valamint annak Kommentárjai (OECD, 2000; 2004) értelmében azonban például egy weboldal működtetése, vagy más hasonló virtuális jelenlét nem eredményez telephelyet, így fizikai jelenlét hiányában a tevékenységből származó jövedelem a piac országában nem adóztatható (Csabai-Czoboly, 2016). Mivel a tevékenység földrajzilag nem korlátozható, ráadásul a digitális tevékenységet néhány kattintással át lehet helyezni vagy ki lehet terjeszteni, így az adózás elkerüléséhez további „kiskapu” szinte nem is szükséges.

2. CÉLKERESZTBEN A DIGITÁLIS SZOLGÁLTATÁST NYÚJTÓK

2.1. A DIGITÁLIS VÁLLALKOZÁSOK TÉRNYERÉSE

A világ 100 legnagyobb piaci kapitalizációjával rendelkező vállalata közül a technológiai szektorba tartozó 15 vállalkozás együttes piaci részesedése 2018-ban

[1] A „dupla ír-holland kettős szendvics” elnevezés arra az agresszív adótervezési módszerre utal, amely során a profit áthelyezésre kerül olyan országokba, ahol nagyon alacsony adókulcsot alkalmaznak (vagy az adott tevékenységre nem vetnek ki adót). A Google ebben a konstrukcióban a nyereségét átutalta Írországba jogdíjként az egyik leányvállalatának, majd tovább utalta Hollandiába, onnan egy harmadik, Írországban regisztrált, de Bermudán székhellyel rendelkező offshore cégébe, a profit áthelyezésével kikerülve az adót.

[2] A '60-as években megalkotott modellegyezmény, illetve annak magyarázatai, a gazdasági környezet változásához és a nemzetközi adózás fejlődéséhez igazodó, bővülő dokumentum.

megközelítette a 25 százalékot, megelőzve a 22 százalékot adó pénzügyi szektort (PWC, 2018). A Statista honlapján néhány hónappal később publikált összesítés alapján a tíz legnagyobb piaci értéket képviselő vállalkozás közül hét a technológiai szektorba tartozott, vagy főtevékenységként internetes kereskedelmet folytatott. Az első öt (1. táblázat) székhelye az Amerikai Egyesült Államokban található, de szorosan mögöttük, közel 500 milliárd dollárnyi piaci értékkel rendelkezett a két kínai vetélytárs, az Alibaba és a Tencent is.

1. táblázat: A legmagasabb piaci értékkel rendelkező vállalkozások főbb adatai

Table 1 The Main Indicators of the Corporations with the Highest Market Value

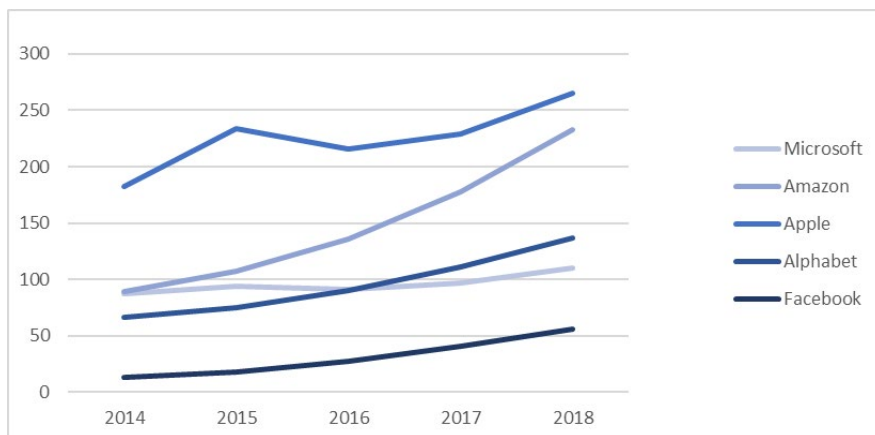
Vállalkozás neve	Székhely	Szektor	Piaci érték, Mrd \$		Kapcsolt vállalkozások száma, db	USA-n kívüli bevételek aránya 2018-ban, %
			2009. 03. 31.	2019. 03. 31.		
Apple	USA	tech.	94	961	749	60
Microsoft	USA	tech.	163	947	757	50
Amazon	USA	szolg.	31	916	1 296	n.a.
Alphabet	USA	tech.	110	863	273	50
Facebook	USA	tech.	15	512	127	55

Forrás: Saját szerkesztés a statista.com, a hoovers.com és a PWC (2018) adatai alapján

Az anyavállalatok számos leányvállalattal és egyéb kapcsolt vállalkozással rendelkeznek szerte a világban, természetesen gondosan ügyelve az adókörnyezetre, élve a jövedelemátcsoportosítás lehetőségével. A legnagyobb nyereséget szintén az Apple realizálta az elmúlt években, ugyanakkor a fenti vállalkozások a bevétel alapján készített top10-be nem kerültek be (Duffin, 2019). Az 1. táblázat utolsó oszlopában szereplő arányokat tekintve nem meglepő, hogy a székhelyen kívül további országok is megadóztatnák ezeket a vállalkozásokat, amelyek bevételeinek folyamatos növekedését az 1. ábra szemlélteti.

1. ábra: A vizsgált öt vállalkozás bevételének alakulása, Mrd dollár

Figure 1 The Revenues of the Top 5 Companies, in billion dollar

Forrás: Saját szerkesztés a hoovers.com adatai alapján

Az elmúlt 5 évben az ún. GAFA-csoport (Google^[3], Apple, Facebook és Amazon) tagjainak bevétele dinamikusan növekedett. A további, jelenleg (még) kisebb volumen képviselő, de szintén jelentős növekedést elérő vállalkozásokat sem szabad azonban figyelmen kívül hagyni, hiszen például a 2019. I. negyedévi bevétele mintegy 40 százalékkal haladta meg az előző év azonos időszakának értékét a Snapchat anyavállalata (SNAP) és a Yandex (YNDX) esetében is (Gupta, 2019).

A GAFA-csoporthoz tartozó és a hasonló szolgáltatást nyújtó vállalkozások az Európai Unió területén szerzett jövedelmeikből lényegesen alacsonyabb mértékű adót fizetnek, mint a hagyományos vállalkozások: a 23,2 százalékos effektív adórátához képest átlagosan csak mintegy 9–10 százalékot (Ekins, 2018). Egyes vállalkozások viszont akár ennél is jóval kisebb adóterhet viselnek. Az Apple például 2014-ben az európai jövedelme után összesen 0,005% adót fizetett az ír költségvetésnek a dublini illetőségére tekintettel (Petrus, 2019). Ez a különbség, amelynek következtében az OECD (2020) szakértőinek becslése szerint a kormányzatok akár 100–240 milliárd USD társasági adóbevételről esnek el, érthetően arra sarkalta a G20 pénzügyminisztereket, illetve a különböző bizottságokat, hogy új megoldásokat keressenek az adóterhek kiegyenlítése érdekében.

A tanulmány következő három alfejezete a nemzetközi, valamint a nemzeti intézkedéseket ismerteti, külön kiemelve a téma hazai vonatkozásait.

[3] A 2015-ben alapított Alphabet Inc. legnagyobb leányvállalata a Google, amelynek bevétele az Alphabet cégcsoport 99%-át adja.

2.2. NEMZETKÖZI TERVEZETEK

A digitális gazdaság megadóztatására vonatkozó kihívásokat 2015-ben a Base Erosion and Profit Shifting Project (BEPS) keretében azonosította az OECD és a G20 országok csoportja (OECD, 2015). A 2017-es egyeztetéseket követően 2018. március 21-én az Európai Bizottság két javaslatot terjesztett elő a digitális tevékenységek adóztatására (European Commission, 2018a; 2018b). Az 1. javaslat szerint a jelenlegi társasági adó szabályokkal összhangban a hangsúly továbbra is a jövedelmek adóztatásán lenne, a telephely fogalmát azonban a tényleges fizikai jelenlét nélküli vállalkozásokra is kiterjesztenék (azaz az ún. „*jelentős digitális jelenlét*” telephelyet keletkeztetne), ha az alábbi feltételek egyike teljesül:

- az adott tagállamban az éves bevétele meghaladja a 7 millió eurót;
- az adott tagállamban az adóévben több, mint 100 ezer felhasználóval rendelkezik;
- vállalkozás által digitális szolgáltatásra vonatkozóan kötött üzleti szerződések száma több, mint 3 ezer.

A multinacionális vállalatoknál képződő nyereségek szétosztása ezzel a módszerrel jelentősen megváltozna, hiszen az online értékteremtés helye attól (is) függ, hogy hol tartózkodik a felhasználó.

A 2. javaslat a bevétel alapú adóztatás legfőbb előnyeként azt emeli ki, hogy gyorsabb megoldást jelentene, valamint lehetőséget nyújtana arra is, hogy a tagállamok valóban egységes módon és azonos mértékkel vessék ki adójukat (Digital Service Tax, DST). Ebben az esetben az egyedi állami szabályozás szükségtelen és káros lenne, az esetleges versenyelőny/versenyhátrány miatt. A fókusz az eddig nem adóztatott bevételeken lenne, amelyek:

- az online hirdetőfelület értékesítéséből származnak;
- a felhasználók közötti értékesítést biztosító digitális közvetítői tevékenységből származnak;
- a felhasználók által megadott információkból és az ezekből előállított adatokból származnak.

A kettős adóztatás lehetősége miatt ennek a módszernek az alkalmazását a Bizottság is kizárólag ideiglenesen, átmeneti megoldásként javasolta. Az adót a felhasználók tartózkodási helye szerinti állam szedhetné be és ennek eredményeként becslések szerint a fenti módon meghatározott adóalapra kivetett 3 százalékos adómértékkel évente akár 5 milliárd euró adóbevétel keletkezne tagállami szinten.

A javaslat kifejezetten a „nagyokra” fókuszál, az adófizetés alól mentesülnének azok a vállalkozások, amelyek éves bevétele nem éri el a 750 millió eurót, vagy az Európai Unióban az 50 millió eurót (European Commission, 2018c).

A bevétel-alapú digitális adóval szembeni ellenérvként fogalmazódott meg a tagállamok részéről, hogy a más országokban bejegyzett vállalkozások extra vámként tekintenének az újabb teherre, valamint ez az elért profit nagysá-

gától függetlenül terhelné a vállalkozásokat, így a digitális gazdaságra kivetendő adó akár jelentősen visszavetné a szektor fejlődését.

A 2018 decemberében francia–német közös javaslatra készült verzió már csak az ügyfeladatok felhasználásával szerzett reklámbevételekre vonatkozott (ECOFIN, 2018). A 3 százalékos adó így már lényegesen kisebb adóbevételt eredményezne, mivel a Google és a Facebook adózna, az Apple és az Amazon viszont valószínűleg nem (Khan–Brunsden, 2018).

Megállapodás viszont azóta sincs. Komoly problémát jelent ugyanis, hogy adópolitikai kérdésekben a Tanácsnak egyhangú szavazással kell döntenie és Dánia, Finnország, Írország és Svédország elutasítja a digitális szolgáltatások megadóztatását (European Parliament, 2019). A Bizottság ugyan javasolta, hogy – egyéb szakpolitikai döntésekhez hasonlóan – az adóztatási kérdések vonatkozásában is térjenek át a minősített többségi döntéshozásra, a tagállamok azonban ezt nem támogatták. Abban azonban egyetértettek, hogy „tisztességes és hatékony” adórendszert szükséges kialakítani.

A társasági adózás reformjaként a Bizottság távlati célként a közös társaságiadó-alapot tűzte ki célul, amelyet második lépésként a különböző tagállamokban működő leányvállalatok adóalapjának konszolidációja követhet (European Parliament, 2018a; 2018b). A konszolidált társaságiadó-alapnak egyik legnagyobb előnye lehetne, hogy az EU több tagállamában is tevékenységet folytató vállalkozásoknak csak egyetlen adóbevallást kellene beadniuk, amelyben az egyik tagállamban realizált nyereséggel szembe állíthatják a másik tagállamban keletkezett veszteséget. Az elmúlt években az adóalapot befolyásoló tényezőket is pontosították, de a munkaterv szerint további módosítások várhatók 2020. folyamán is (Lakatos, 2020).

Eközben természetesen az OECD (2019) munkacsoportjai is újabb javaslatokat készítettek, amelyek két pillérré épülnek:

- az első pillér az adóztatási jogok felosztására vonatkozik (különös tekintettel a fizikai jelenléttel nem rendelkező vállalkozások nyereségére vonatkozóan),
- a második pedig a BEPS által megfogalmazott célok eléréséhez szükséges egyéb teendőkre összpontosít, annak érdekében, hogy biztosítani lehessen az adóztatási jogot abban az esetben, ha az elsődlegesen jogosult nem adóztat vagy az adóteher alacsony.

Az első pillér az adóztatási jogok igazságosabb elosztását célozza meg, ahol az adókötelezettség nem függ a felhasználó, illetve a piac joghatóságában való fizikai jelenlététől. Az adóztatási jogokat az az adóhatóság gyakorolná, ahol a felhasználó/piac található. A gazdálkodó egységeken túlmutató megközelítés a multinacionális vállalatok globális nyereségéből indulna ki. A javaslat kiemeli azt is, hogy az intézkedések során törekedni kell arra, hogy az adóztatás ezáltal kiszámíthatóbbá és egyszerűbbé váljon, valamint elkerülhetővé váljanak a kettős adóztatástatásból fakadó problémák.

A második pillérhez kapcsolódna egy minimális adórátá bevezetése is, a jelenlegi tervezet szerint 12,5% (OECD, 2020). Ez a mérték az Írországban aktuálisan

alkalmazott társasági adókulccsal azonos és mind az OECD, mind pedig az uniós tagállamok közül csak Magyarországon alacsonyabb (9%). Az OECD elemzés alapján a mindkét pillérhez kapcsolódó intézkedések bevezetése, valamint az ezekből származó additív előnyök következtében a társasági adóból származó bevételek 4 százalékkal, mintegy 100 milliárd dollárnak megfelelő összeggel növekednének globálisan (Bradbury et al., 2020).

A minimum társaságiadó-kulcsra vonatkozó javaslat túlmutat az uniós harmonizáció keretein és elfogadása a nemzeti adózási szabályok módosítását is eredményezhetné. Mind az OECD, mind pedig az uniós tagállamok többsége egyetért abban, hogy a probléma hatékony kezelése közös intézkedésen alapulhat, amely feleslegessé tenné az egyedi (állami) adók kivetését a digitális szolgáltatásokra. A nemzetközi téren is kielégítő szabályozás megalkotásáig a nemzetállamok többsége önálló intézkedésekkel is igyekszik az ebből (is) fakadó adóelkerülést csökkenteni, ugyanakkor ki kell emelni azt is, hogy a jelenlegi helyzetből néhány ország komolyan profitál, így nem feltétlenül fűződik érdeke a nemzetközi konszenzushoz.

2.3. NEMZETÁLLAMOK ÁLTAL ELFOGADOTT KONCEPCIÓK

Az uniós konszenzus legfőbb támogatója, Franciaország vetette ki elsőként a tagállamok közül a nemzeti digitális szolgáltatási adót (Dorin, 2019). A digitális hirdetések és a digitális kapcsolatok létrehozására és fenntartására irányuló szolgáltatásnyújtás bevételét 3 százalékos adó terheli, ha a vállalkozás világviszonylatban realizált bevétele több, mint 750 millió euró vagy a Franciaországban keletkezett bevétele meghaladja a 25 millió eurót évente. A 2020. évi adó beszédését azonban decemberig felfüggesztették, mert az Amerikai Egyesült Államok elnöke kilátásba helyezte egyes francia árukat (pl. bor) sújtó vámok emelését. Franciaországhoz hasonlóan Ausztria és Olaszország is csak a 750 millió euró feletti bevételt elérő vállalkozásokat adóztatja. Franciaországban és Olaszországban egyaránt évi 600 millió eurós adóbevételre számítanak (Fonte, 2019). A további főbb jellemzőket a 2. táblázat foglalja össze.

2. táblázat: Digitális szolgáltatásokra bevezetett adók főbb jellemzői az európai országokban

Table 2 The Main Characteristics of Implemented DST in European Countries

Ország	Adó-mérték	Tevékenység	Adómentes belföldi bevétel/év	Hatályos
Ausztria	5%	on-line hirdetések	25 millió €	2020. 01. 01.
Egyesült Királyság	2%	keresőprogramok, szociális médiaplatformok és online piacterek	25 millió £ (kb. 21,5 millió €)	2020. 04. 01.
Görögország	n.a.	digitális platformhoz kötött rövidtávú bérbeadásból származó jövedelem (pl. car-sharing)	n.a.	2019. 07. 16.
Olaszország	3%	online hirdetések, áruk, szolgáltatások értékesítésére szolgáló felületek és digitális platformokon generált felhasználói adatok továbbítása	5,5 millió €	2020. 01. 01.
Szlovákia	5%	szállítási szolgáltatás nyújtása digitális platformon keresztül, amennyiben nincs székhelye Szlovákiában	n.a.	2018. 01. 01.

Forrás: Saját szerkesztés Asen (2020), Banks–Maughan (2020), KPMG (2020) adatai alapján

Az Egyesült Királyságban elsődlegesen az eladások közvetítéséből származó bevételeket célozták a digitális szolgáltatási adó előkészítése során (Eley, 2018). A 2020 április 1-től bevezetett DST szerint 2 százalékos adó fizetendő az Egyesült Királyságból származó speciális digitális üzleti tevékenységek bevételei után. A digitális szolgáltatási adó egyértelműen csak a nagyvállalatokra irányul, vagyis azokra, amelyeknek a teljes (globális) bevétele meghaladja az 500 millió fontot (Banks–Maughan, 2020). Az EU modelljétől eltérően az adó nem vonatkozik az adatokat értékesítő vállalkozásokra és nem terjed ki más internetalapú üzleti modellekre, például pénzügyi és fizetési szolgáltatásokra, az online tartalmak nyújtására, a szoftver vagy hardver értékesítésére, valamint a műsorszolgáltatásokra. A kormány kalkulációja szerint a DST akár 1,5 milliárd fontnyi adóbevételt is eredményezhet a következő négy évben (Winning, 2020).

További három országban szintén saját verziót készítettek a digitális adóra (3. táblázat), amelyek bevezetésére később kerülhet sor. Spanyolország elsősorban a konszenzuson alapuló megoldásra törekszik, de a költségvetési számítások szerint közel ezermillió euró extrabevétel is képződhet az új (nemzeti) adó nem bevezetésével. Belgiumban 2 tervezet is készült, de a végleges változatról a 2019-es választásokat követő helyzetben nem döntöttek. Mindhárom országban a 750 millió euró feletti bevételt realizáló vállalkozásokat terhelné az adó, sőt a Cseh Köztársaságban csak abban az esetben, ha a cég(csoport) bevételeinek több mint 10 százaléka képződik Európában (KPMG, 2020).

3. táblázat: Az európai országokban betervezett, digitális szolgáltatási adóra vonatkozó javaslatok főbb jellemzői

Table 3 The Main Characteristics of Proposed DST in European Countries

Ország	Adó-mérték	Tevékenység	Adómentes belföldi bevétel/év	Hatályos ekkortól
Belgium	3%	felhasználói adatok értékesítése	25 millió €	n.a.
Cseh Köztársaság	7%	online hirdetések, digitális interfész használatával generált adatok továbbítása, áruk és szolgáltatások értékesítése (ha a felhasználók száma több, mint 200 ezer)	100 millió CZK (4 millió €)	Legkorábban 2020. 07. 01.
Spanyolország	3%	online hirdetések és a felhasználói adatok értékesítése	3 millió €	Várhatóan 2021. 01. 01

Forrás: Saját szerkesztés Asen (2020) és KPMG (2020) adatai alapján

A fenti országokon kívül Lettorszáiban, Norvégiában és Szlovéniában is napirenden van a DST bevezetése (Asen, 2020). Az európai kontinensen kívül is több ország bevezetett hasonló adót, pl. Indonézia, Malajzia, Kenya és Tajvan (KPMG, 2020).

Az európai országok törekvéseire az Amerikai Egyesült Államokban is nagy figyelmet fordítottak mind a hazai, mind pedig a nemzetközi adózási szabályok felülvizsgálatára. A 2018-tól hatályos módosításokkal az USA komoly adóreformot hajtott végre, amelynek része a szövetségi társasági adó mértékének 35 százalékról 21 százalékra történő csökkentése, az ún. területi rendszerre történő átállás, valamint 10,5 százalékos minimumadó bevezetése az ellenőrzött külföldi társaságokra vonatkozóan (Czoboly-Csabai, 2018). Ez utóbbival összhangban az OECD által kijelölt irányt preferálja és az amerikai GILTI (global intangible low-taxed income) kiterjesztését szorgalmazza, azaz az ellenőrzött külföldi társaságok anyavállalati illetőségű adóhatósága legyen jogosult kiegészítő adót kivetni abban az esetben, ha külföldi leányvállalatokra nem vonatkozik egy minimális adó.

2.4. HAZAI INTÉZKEDÉSEK

Magyarország mind az EU, mind pedig az OECD törekvéseivel egyetért abban, hogy a digitális vállalkozások adóztatásához nemzetközi konszenzusra van szükség. Sőt, 2016-ban konkrét javaslatot is tett a digitális vállalkozások nemzetközi adóztatására (nem véletlenül Google-adó elnevezéssel prezentálva), de csak a Visegrádi országok támogatták (BBJ, 2016). A társasági adó alacsony szintje azonban vonzó a külföldi befektetők számára, így – mivel az OECD aktuális javaslatában szereplő minimum társaságiadó-kulcs bevezetése csökkenthetné az ország versenyelőnyét – Magyarország általánosságban nem támogatja a globális minimumadót (Gálik-Királyvölgyi, 2019).

A Reklámadóról szóló 2014. évi XXII. törvény a piac egy sajátos szeletét vonta adókötelezettség alá, amelynek értelmében adókötelessé váltak az ellenszolgáltatás fejében közzétett hirdetések. A bevezetés után azonban az Európai Bizottság megállapította, hogy a törvény sérti az uniós állami támogatási szabályokat és a sávosan progresszív adóztatás bizonyos vállalkozásoknak indokolatlan versenyelőnyt biztosít (European Commission, 2016). A 2016-ban meghozott elmarasztaló határozatot követően a törvényt 2017. július 1-től módosították. Ettől az időponttól kezdődően az adó mértéke 7,5 százalék a 100 millió forint feletti reklámbevétel után, valamint a már megfizetett reklámadóhoz kapcsolódóan is elrendelték az adó visszatérítését (az összeg a 4. táblázatban negatív előjellel szerepel).

4. táblázat: A reklámadóból származó bevételek, millió Ft

Table 4 Tax Revenues on Advertisements, in million HUF

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Előirányzat	6 600	10 900	11 700	14 000	15 100	500
Bevétel	6 083	12 640	- 8 217	12 318	6 331	n. a.

Forrás: Saját szerkesztés a KSH (2020) adatai alapján

Mivel a magyar internetes hirdetések több, mint felét a Google és a Facebook jegyzi, a becslések szerint csak 2018-ban mintegy 3,7 milliárd forint adót kellett volna befizetniük a költségvetésbe, viszont a NAV reklámadó-alanyokat tartalmazó adatbázisában nem szerepelnek. A két cég a hirdetések feladását jelentősen egyszerűsítette magánszemélyek számára, így a vállalkozások egy része is inkább ezen a módon hirdet, ráadásul mindkettő írországi számlát állít ki (Bucsky, 2017), annak ellenére, hogy Magyarországon is be kellene jelentkezniük adóalanyként. Az Áfa törvény 37. és 45/A. §-a alapján a magyarországi teljesítési helyű számlák után azonban adófizetési kötelezettség keletkezik. Ennek elkerülésével egy olcsóbb szolgáltatás válik elérhetővé, így a versenytársakhoz képest alacsonyabb árnak köszönhetően a piaci részesedés növelése szempontjából is kedvező. A két cég adóügyintézését számos bíráló érte, amelynek hatására a Facebook bejelentette, hogy változtat korábbi gyakorlatán és megfizeti abban az országban az adót, ahol az értékesítés ténylegesen történt (Schuetz, 2017).

Az adó mértéke azonban 2019. július 1-től 2022. december 31-ig (ideiglenesen) 0% a közvételezőkre és a megrendelőkre is. A módosítás hátterében az áll, hogy az Európai Unió Törvényszéke az állami támogatások uniós jogával összeegyeztethetőnek találta a lengyel bolti kiskereskedelemre kivetett progresszív adót, így hazánk is hasonló ítéletre számíthat (Bunna, 2019).

3. ÖSSZEGZÉS

A digitális gazdaság adóztatása – jellegénél fogva – nem illeszkedik a jövedelmek adóztatására vonatkozó nemzetközi adózási alapelvekhez. Mivel a digitális tevékenység végzése nem keletkeztet (a jelenlegi definíció szerinti) állandó telephelyet, a digitális vállalatok az (alacsonyabb adókötelezettséget eredményező) illetőség szerinti országban adóznak a forrás szerint ország helyett. A digitális tér lehetőségét, valamint az adózási kikapukat kihasználva a vállalkozások jelentős része azonban az illetőség szerinti országban sem adózik, így a korábbi – elsősorban a kettős adózás elkerülésére koncentráló – egyezmények helyett olyan új szabályokra van szükség, amelyek a kettős *nem* adózást zárják ki. A tanulmány az aktuális javaslatok, tervezetek és már bevezetett intézkedések feltérképezését és ezek összevetését tűzte ki célul a rendelkezésre álló jogforrások áttanulmányozását követően.

A GAFA csoportba tartozó vállalkozások hatalmas adózási potenciált jelentenek, így nem meglepő, hogy a digitális szolgáltatások megadóztatásának fókuszába a felsorolt vállalkozások kerültek, hiszen egyetlen ország sem engedheti meg magának, hogy jelentős engedményt biztosítson a technológiai cégeknek a hagyományos vállalatokhoz képest.

Első gondolatra a megoldás egyszerűnek tűnhet, hiszen a digitális tevékenységnek „nyoma van”, így pl. a szolgáltatás ellenértékének kiegyenlítéséhez azonnal kapcsolódhatna adólevonás és (adatszolgáltatás) az elektronikus adóztatás keretében. A helyzet azonban – különösen határon átnyúló szolgáltatás esetén – korántsem ilyen egyszerű, számos további kérdés is felmerül, amelyekre a válasz a jelenlegi szabályozás mellett több szempontból sem kielégítő.

Az egyeztetési folyamat során az uniós és az OECD koncepcióját is többször finomították. A nemzetállamok az adóelkerülés elleni küzdelem szükségességét nem vitatják, a különböző érdekek egyeztetése viszont szinte lehetetlen. Az egyes kormányzatok által bevezetett intézkedések csak bizonyos területeken hozhatnak (rész)eredményt. A nemzeti DST bevezetése során az egyes országok között egyik leglényegesebb különbség abban rejlik, hogy pontosan melyek azok a szolgáltatások, amelyekre az adó vonatkozik. A lehetőségekhez képest azonban olyan globális megoldásra lenne szükség, ami nem gátolja a digitális szektor növekedését és/vagy kivonulását az adott piacról, hiszen ebben az esetben a közvetett módon keletkeztetett adóbevételek is csökkennének.

IRODALOMJEGYZÉK

- Álvarez-Martínez, M. T.–Barrios, S.–Gesualdo, M.–d`Andría, D.–Pontikakis, D.–Pycroft, J. (2016) *Falling Corporate Tax Rates in the EU: Is there a case for harmonisation?* JRC Working Papers on Taxation and Structural Reforms No 4/2016. European Commission's Joint Research Centre <https://ec.europa.eu/jrc/sites/jrcsh/files/jrc104157.pdf> Letöltve: 2020. 01. 10.

- Bradbury, D.-Johansson, A.-Sorbe, S.-Hanappi, T. (2020) *Tax Challenges Arising from the Digitalisation of the Economy*. Update on the Economic Analysis & Impact Assessment. OECD, 13 February 2020. <https://www.oecd.org/tax/beps/presentation-economic-analysis-impact-assessment-webcast-february-2020.pdf> Letöltve: 2020. 02. 18.
- Brauner, Y.-Stewart, M. (2013) Introduction: Tax, Law and Development. In: Brauner, Y.- Stewart, M. (eds.): *Tax, Law and Development*. Chapter 1, pp. 3-22. https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2208161 Letöltve: 2019. 09. 08. <https://doi.org/10.4337/9780857930019.00009>
- Carpentieri, L.-Micossi, S.-Parascandolo, P. (2019) Overhauling corporate taxation in the digital economy. *CEPS Policy Insight*, No 2019-15 / October 2019. https://www.ceps.eu/wp-content/uploads/2019/10/PI2019_15_Overhauling-corporate-taxation-in-the-digital-economy.pdf Letöltve: 2019. 11. 07.
- Csabai R.-Czoboly G. (2016) A digitális cégek adóztatásának kihívásai - nemzetközi válaszkísérletek. *Adó szaklap*, 12-13. 84-89.
- Czékus Á. (2018) A társaságiadó-kulcs csökkenésének hatásai az EU tagállamok állami támogatási gyakorlatára (2000-2015). *Pénzügyi Szemle*, 2, 221-239.
- Czoboly G.-Csabai R. (2018) Az USA adóreformja - új korszak kezdete a nemzetközi adótervezésben. *Adó szaklap*, 4, 68-77.
- Deák D. (2017) Globális ökológiai válság, globális adójavaslatok és a globális szegénység *Jogtudományi közlöny*, 11, 485.
- Erdős É. (2019) A digitális gazdaság és kereskedelem árnyoldala: a digitális adóelkezelés nemzetközi tendenciái. *Miskolci Jogi Szemle*, 14, 1. 235-245.
- Khan, M.-Brunsdon, J. (2018) France and Germany abandon plans for EU digital tax. *Financial Times*, 4. 12. 2018. <https://www.ft.com/content/fc7330d4-f730-11e8-af46-2022a0b02a6c> Letöltve: 2018. 12. 29.
- KPMG (2020) *Taxation of the digitalized economy*, KPMG, updated on 14 February 2020. <https://tax.kpmg.us/content/dam/tax/en/pdfs/2020/digitalized-economy-taxation-developments-summary.pdf> Letöltve: 2020. 02. 08.
- KSH (2020) *A központi költségvetés bevételei és egyenlege*. https://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_evkozi/e_qse006i.html Letöltve: 2020. 02. 16.
- Lakatos Zs. (2020) *Közös konszolidált társasági adóalap javaslat az Európai Unióban*. Wolters Kluwer. 2020. február 13. <https://ado.hu/ado/koz-os-konszolidalt-tarsasagi-adoalap-javaslat-az-europai-unioban/> Letöltve: 2020. 02. 16.
- OECD (2000) *Clarification on the Application of the Permanent Establishment Definition in E-Commerce: Changes to the Commentary on the Model Convention on Article 5*. OECD Committee on Fiscal Affairs, 22 December 2000. <https://www.oecd.org/tax/treaties/1923380.pdf> Letöltve: 2019. 02. 16.
- OECD (2004) *Are the Current Treaty Rules for Taxing Business Profits Appropriate for Taxing E-Commerce? Final Report*. OECD, June, 2004. <http://www.oecd.org/tax/treaties/35869032.pdf> Letöltve: 2019. 02. 16.
- OECD (2015) *Addressing the Tax Challenges of the Digital Economy, Action 1 - 2015 Final, Report*. http://www.keepeek.com/Digital-Asset-Management/oecd/taxation/addressing-the-tax-challenges-of-the-digital-economy-action-1-2015-final-report_9789264241046-en#.WiR6vHm6rIU#page4 Letöltve: 2019. 02. 16.

- OECD (2019) *Programme of Work to Develop a Consensus Solution to the Tax Challenges Arising from the Digitalisation of the Economy*, OECD/G20 Inclusive Framework on BEPS, OECD, Paris, <https://www.oecd.org/tax/beps/programme-of-work-to-develop-a-consensus-solution-to-the-tax-challenges-arising-from-the-digitalisation-of-the-economy.pdf> Letöltve: 2019. 02. 16.
- OECD (2020) *Tax Challenges Arising From The Digitalisation Of The Economy. Update On the Economic Analysis & Impact Assessment*. Webcast, 13 February 2020. <https://www.oecd.org/tax/beps/presentation-economic-analysis-impact-assessment-webcast-february-2020.pdf> Letöltve: 2020. 02. 26.
- PWC (2018) *Global Top 100 companies by market capitalisation*, 31 March 2018, IPO Centre. <https://www.pwc.com/gx/en/audit-services/assets/pdf/global-top-100-companies-2018-report.pdf> Letöltve: 2019. 01. 30.
- Petrus Sz. (2019) *Adóparadicsom vagy adóverseny - jön az egységes EU-adó?* Az Üzlet, 2019. március 5. <https://azuzlet.hu/adoparadicsom-vagy-adoverseny-jon-az-egyseges-eu-ado/> Letöltve: 2020. 02. 16.
- Templeman, L.-Reid, J. (2019) *2020: An inflection point in global corporate tax?* Deutsche Bank Research. https://www.dbresearch.com/PROD/RPS_EN-PROD/PROD000000000502295/2020%3A_An_inflection_point_in_global_corporate_tax%3F.pdf. Letöltve: 2020. 02. 16.
- Winning, A. (2020) *UK Digital Service Tax*, WTS Global, 06 January 2020. <https://wts.com/global/publishing-article/20191223-uk-vat1~publishing-article?language=en> Letöltve: 2019. 02. 16.

JOGSZABÁLYOK:

- Council Directive (EU) 2016/1164 of 12 July 2016, laying down rules against tax avoidance practices that directly affect the functioning of the internal market. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2016.193.01.0001.01.ENG Letöltve: 2019. 02. 16.
- Council Directive (EU) 2017/952 of 29 May 2017 amending Directive (EU) 2016/1164 as regards hybrid mismatches with third countries <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32017L0952> Letöltve: 2019. 02. 16.
- 1996. évi LXXXI. törvény a társasági adóról és az osztalékadóról
- 2007. évi CXXVII. törvény az általános forgalmi adóról
- 2014. évi XXII. törvény a reklámadóról

EURÓPAI UNIÓS FORRÁSOK:

- ECOFIN (1997) *Conclusions of The Ecofin Council Meeting on 1 December 1997 Concerning Taxation Policy* (98/C 2/01) <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A31998Y0106%2801%29> Letöltve: 2019. 09. 08.
- ECOFIN (2017) *Conclusions on the EU list of non-cooperative jurisdictions for tax purposes*. ECOFIN 1088, 15429/17, Brussels, 5 December 2017. <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-15429-2017-INIT/en/pdf> Letöltve: 2019. 09. 08.

- ECOFIN (2018) *Franco-German joint declaration on the taxation of digital companies and minimum taxation*. Brussels, 21.11.2018. <https://www.consilium.europa.eu/media/37276/fr-de-joint-declaration-on-the-taxation-of-digital-companies-final.pdf> Letöltve: 2019. 09. 08.
- European Commission (2016) *Commission Decision of 4.11.2016 on the Measure Sa.39235 (2015/C) (ex 2015/NN) implemented by Hungary on the taxation of advertisement turnover*, Brussels, 4.11.2016 C(2016) 6929 final. https://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/257499/257499_1851246_114_2.pdf Letöltve: 2018. 12. 29.
- European Commission (2018a) *Fair Taxation for the Digital Economy*. Brussels, 21.3.2018. https://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/factsheet_digital_taxation_21032018_en.pdf Letöltve: 2018. 12. 29.
- European Commission (2018b) *Proposal for a Council Directive laying down rules relating to the corporate taxation of a significant digital presence*. Brussels, 21.3.2018 COM(2018) 147 final. 2018/0072 (CNS). https://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/proposal_significant_digital_presence_21032018_en.pdf Letöltve: 2018. 12. 29.
- European Commission (2018c) *Proposal for a Council Directive on the common system of a digital services tax on revenues resulting from the provision of certain digital services*. Brussels, 21.3.2018 COM(2018) 148 final. 2018/0073 (CNS). https://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/proposal_common_system_digital_services_tax_21032018_en.pdf Letöltve: 2018. 12. 29.
- European Parliament (2018a) *Report of 22 February 2018 on the proposal for a Council directive on a Common Corporate Tax Base* (COM(2016)0685 – C8-0472/2016 – 2016/0337(CNS)). https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-8-2018-0050_EN.html Letöltve: 2018. 12. 29.
- European Parliament (2018b) *Report of 26 February 2018 on the proposal for on the proposal for a Council directive on a Common Consolidated Corporate Tax Base (CCCTB)* (COM(2016)0683–C8-0471/2016–2016/0336(CNS)). https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-8-2018-0051_EN.html Letöltve: 2018.12.29.
- European Parliament (2019) *Report on Financial crimes, tax evasion and tax avoidance* (2018/2121(INI)) European Parliament, 26 March 2019. https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-8-2019-0170_EN.html Letöltve: 2019.11.22.

INTERNETES FORRÁSOK:

- Asen, E. (2019) *Corporate Income Tax Rates in Europe*. Tax Foundation, 7 February 2019. <https://taxfoundation.org/corporate-tax-rates-europe-2019/> Letöltve: 2020. 01. 10.
- Asen, E. (2020) *Digital Services Taxes in Europe*. Tax Foundation, 30 January 2020. <https://taxfoundation.org/digital-tax-europe-2020/> Letöltve: 2020. 02. 01.
- Banks, K.-Maughan, A. (2020) UK Digital Services Tax, Effective From 1 April 2020. <https://www.jdsupra.com/legalnews/uk-digital-services-tax-effective-from-43649/> Letöltve: 2020. 06. 30.
- BBJ (2016) *Hungary urges 'Google tax' on internet firms*, Budapest Business Journal, September 12, 2016. https://bbj.hu/business/hungary-urges-google-tax-on-internet-firms_121819 Letöltve: 2019. 09. 08.

- Bucsky P. (2017) *Hat év alatt 17 milliárd forinttól szabadította meg a Google és a Facebook a magyarokat.* 2017. december 27. <https://g7.hu/allam/20171227/hat-ev-alatt-17-milliard-forinttol-szabadította-meg-a-google-es-a-facebook-a-magyarokat/> Letöltve: 2018. 12. 28.
- Bunna, E. (2019) *Folytatódik a reklámadó kálváriája - módosítások nyári adócsomagban.* Adózóna, 2019. június 18. https://adozona.hu/2019_es_valtozasok/Tovabb_folytatodik_a_reklamado_kalvariaja__8LV6L6 Letöltve: 2019. 07. 02.
- Domokos, L. (2019) *Új korszak kezdődik Svájcban?* Napi, 2019. május 19. https://www.napi.hu/nemzetkozi_gazdasag/uj-korszak-kezdodik-svajcban.684503.html Letöltve: 2019. 11. 18.
- Dorin, S. (2019) *Digital Services Tax in France.* Bird & Bird, October, 2019. <https://www.twobirds.com/en/news/articles/2019/global/digital-services-tax-in-france>. Letöltve: 2019. 11. 07.
- Duffin, E. (2019) *Top companies in the world by market value 2019,* Statista, August 12, 2019. <https://www.statista.com/statistics/263264/top-companies-in-the-world-by-market-value/> Letöltve: 2019. 12. 11.
- Ekins, G. (2018) *European Countries Push Forward on Digital Taxes Despite Pleas to Wait,* Tax Foundation. February 9, 2018. <https://taxfoundation.org/european-countries-push-forward-digital-taxes-despite-pleas-wait/> Letöltve: 2019. 12. 11.
- Eley, J. (2018) *UK finally takes on arrogant tech giants with digital services tax.* The Guardian. 29. 10. 2018. <https://www.theguardian.com/uk-news/2018/oct/29/uk-digital-services-tax-budget-facebook-google-amazon> Letöltve: 2018. 12. 29.
- Fonte, G. (2019) *Italy's economy minister sees web tax launch next year,* Reuters, 8 October 2019. <https://www.reuters.com/article/us-italy-economy-web-tax/italys-economy-minister-sees-web-tax-launch-next-year-idUSKBN1WN1VG> Letöltve: 2019. 11. 22.
- Gálik G.-Királyvölgyi K. (2019) *Minimális társasági adókulcsot javasol az OECD.* Digital Hungary, 2019. december 9. <https://www.digitalhungary.hu/e-kereskedelem/Minimalis-tarsasagi-adokulcsot-javasol-az-OECD/9096/> Letöltve: 2019. 12. 12.
- Gupta, N. (2019) *It's Not Over for Google in \$1.2 Billion French Tax Row.* Market Realist, 6 May, 2019. <https://marketrealist.com/2019/05/its-not-over-for-google-in-1-2-billion-french-tax-row/> Letöltve: 2019. 09. 20.
- Schuetz, M. (2017) *Facebook to Start Paying Taxes Locally, Instead of Through Ireland.* Bloomberg, December 12, 2017. <https://www.bloomberg.com/news/articles/2017-12-12/facebook-to-start-paying-tax-locally-instead-of-through-ireland> Letöltve: 2019. 01. 30.

www.hoovers.com/company-information/cs/company-profile
www.statista.com

